

Trys Baltijos sesės - Lietuva, Latvija, Estija - lygiateisės valstybės Junginių Tautų šeimoje

Edmundo KATINO nuotrauka

Sveikiname saulėtają Arméniją, pareiškusią savo valią eiti laisvės ir demokratijos keliu ir paskelbusią savo valstybės Nepriklausomybę.

Pasaulis jau pamatė Lietuvą, kuri sugržta iš tariamos nebūties, iš melagintų nudažyto žemėlapio, o aš matau, kaip šviesėjantis pasaulis ateina pas Lietuvą. Ir mes išmame kori medaus, ir pasisodiname prie stalo bičiulį, kurio būtės nepuola gelti, nes jis geras žmogus.

Didelė šeima vienoje šalyje, ir šeimų šeima, sudaranti žmonių pasaulį, - tokių ateities kūrime mes pastryžę dalyvauti. Mes norime praplesti nebranduolinių ir didelio pasitikėjimo zonas, todėl reikalaujame išvesti iš mūsų teritorijos visą joje neteisėtai esančią svetimą kartuomenę; mes neturime jokio priesiskumo ir nejauciamė keršto nė vienam kaimynui; mes norime sukurti demokratinę valstybę, kurioje visiems pakaks vienos ir bus apsaugota laisvė.

Tokia yra Lietuvos atsakomybė sau ir tautų bendrijai, kurią sveikiname išttestomis rankomis.

Iš Vytauto Landsbergio kalbos, pasakytos Junginių Tautų organizacijoje, Niujorke, 1991 rugpjūčio 17 d.

ATVIRAS LAIŠKAS

Lietuvos Respublikos Aukščiausiajai Tarybai

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos nariai labai sunerimo, sužinoję, kad slapsa pradedamas revizuoti Lietuvos valstybės simbolis - Vytis, keičiant herbo spalvas ir heraldinę žirgo pozą. Neaišku, kodėl Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės herbas, perimtas Lietuvos Respublikos 1918-1940 metais ir atkurtas 1990 m. po Kovo 11-osios Akto, dabar perdirbinėjamas.

Kiekvienna istorinė epocha įnešė tam tikras pataisais ir į herbą. Dabar viską nubrauktį, reikštų atsisakyti Lietuvos Respublikos 1918-1940 m., o mes paskelbėme atkūrė būtent šią valstybę, o ne Lietuvos Didžiąjį Kunigaikštystę.

Todėl visų Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių vardu reikalaujame pakeisti savo skubotą sprendimą, priešingu atveju mes pasiliukome teisę organizuoti parašų rinkimą referendumo surengimui šiuo klausimu.

Lietuvos politinių kalinių
ir tremtinių sajungos taryba
1991 09 20

Česys CEMNOLONSKIS

BUDĖJOM

Su virpuliu širdy su baime ir viltimi Jos laukėm prislegti vergijos akmenim. Budėjom dienomis, liudėjom naktimis, ir jautėm - Ji slapsa gyvena su mumis!..

Ją nešesi tauta iš amžių glūdumos, - su jūros ošimi su lopšine mamos. Ji augo širkyje, spindėjo akyse - mūs meilė ir svaja, mūs nerimo dvasia...

Apkaltą geležim ir degintą ugnim mes slėpėm ją giliai po rugio želmenim, - kad prisikelty vėlyg feniksas gyva - mūs nepriklausoma mažytė Lietuva!

Lygiai prieš 70 metų - 1921 m. rugpjūčio 22 d. Lietuvos Respublika buvo priimta lygiateise nare į pasaulio valstybių bendruomenę - Tautų Sąjungą. Priimta, nepaisant klastingo agresoriaus, užgrobusio mūsų sostinę Vilnių, intrigų ir pasipriešinimo. Nepriklausomos Lietuvos dvidešimtmetis glaudžiai susiję su Tautų Sąjungos istorija. Naciams ir sovietams įžiebus Antrojo pasaulinio karo gaisrą bei smurtu užgniaužius Lietuvos Nepriklausomybę, nutrūko ir Tautų Sąjungos veikla. Tomis dienomis pirmaja kruvinos agresijos auka tapo Lenkija. Šalis, ginklu kovoju prieš mūsų Nepriklausomybę, atplėšusi nuo Lietuvos Vilnių, Seinus bei Gardiną, pirmoji krito po geležinių Vermachto divizijų ir kruvinų Stalino ordų kojomis. Tokiu būdu istorija žiaurai atkeršijo plėškui, pirmajam pakelusiam kardą prieš taikų kaimyną.

Po septynių dešimtmečių istorija kartoja. Rugpjūčio 17 d. Lietuvos Respublika priimta į naująjį pasaulio valstybių bendriją -

Junginių Tautų Organizaciją. Tiesa, ši kartą jos priėmimui nebesipriešino ir pavergėjas - Sovietų Sąjungos atstovas pirmasis paseikino sugržusios į laisvąjį pasaulį Lietuvos delegaciją. Tačiau istorijos teismas negailestingas.

Sugržimas į Jungines Tautas užbaigė kruviną ir erškėčiuotą tautos kelią nuo juodojo 1940-ųjų birželio iki laisvės ir Nepriklausomybės. Tai kovos, aukų ir praradimų keliai, kuriamė netekome trečdailio tautos - geriausią Lietu-

Jurgis OKSAS

Sugržimas į pasaulį

Imperija, pavergusi Lietuvą ir daugelį Europos bei Azijos šalių, šiandien gyvena paskutinišias dienas. Raudonojo Velnio karalystė griūva, ir jos žlugimo niekas nebesustabdy. O mes turime teisę didžiuotis, kad Lietuva buvo ta neveikiamai granito uola, į kurią sudužo kruviniausios pasaulio imperijos šarvuotis.

vos sūnų ir dukterų. Tai keliai per Sibiro tremtį, per Rainius ir Červenę, per lagerius ir kalėjimus, per Birželio sukilių ir partizanų kovą epopėją. Šiame kelyje išskilo ir šventi tautos kankiniai, ir nepriłygtamos šlovės karžygiai. Tai kartu garbės ir dvasios triumfo keliai. Kelias, apvainikuotas Peragine.

Su Lietuvos grįžimu į pasaulį ateina naujosios politikos era. Tai naujių, būsimų tarptautinių santykų rūmas, kurio fasade bus iškalti žodžiai: Teisingumas ir Moralė. Per kruviną XX amžių pasaulis daug prisikentėjo nuo melo ir neapykantos, nuo pamintos teisės ir sutrypto žmoniškumo, nuo smurto ir nuolaidžiavimo blogiui. Naujoji politika, kurios lyderiai šiandien yra Vaclavas Havelas ir Vytautas Landsbergis, atmetė melą, konformizmą ir blogio toleravimą. Politika turi remtis tiesa ir amžinomis moralės vertybėmis. Tik tokia politika veda žmoniją į laimę ir visuotinę gerovę. Ši dėsnį įrodė mūsų tauta, ilgus priespaudos ir teroro dešimtmecius nepraradusis tikėjimo galutiniu tiesos triumfu ir teisingumo atstatymą paskelbusi pagrindiniu savo politikos tikslu.

Daug aukų sudėjo Lietuva ant laisvės ir teisingumo aukuro. Tačiau šios aukos nebuvo veltui. Jos atpirko daugelio tautų nusikaltimui. Pralietais kraujas nuskaidriu juoda, baisių nusikaltimų su-

žalotą pasaulį. Tik ši kruvina hekatomba ir maldos, sudėtos prie dieviškosios Lietuvos globėjos - Švč. Mergelės Marijos kojų, atitolino nuo pasimetusio į pasaulio Dievo rūstybę ir sudaužė Šétono imperijos galią. Dėkodami Visa galui už ši malonės stebuklą, neturime pamiršti tos kraujų aukos ir privalome būti verti žuvusių tautos karžygų dvasios. Šiandien Lietuvai reikia apsivalyti nuo vergijos nuodėmių, nuo dvasios skurdo ir prisikelti naujam, skaisčiam, dvasingam, gyvenimui.

Ateiname į pasaulį ne tuščiomis rankomis. Ateiname su svariais politiniais laimėjimais ir didžiomis dvasinėmis vertybėmis. Susimąstykime, kiek šiame tautos kraityje yra mūsų idėto darbo, pasiaukojimo ir širdies. Šiandien pasaulis žavisi mūsų nepalaužiamu tikėjimu ir drąsia, žūtbūtine kova. Būkime pavyzdys pasauliui ir ateityje. Juk mes - pasaulio sąžinė ir širdis.

1991 09 22

1991 m. rugpjūtis

TREMTINYS

2

Pražydo trispalvėmis

Ten, kur melsvi ežerai, ežerai tarp žalių miškų ir rankų tyvilioja, kur vingrūs keliai, keliai gelsvus laukus ir pakelės kryžius juosdami i tolius suka, kur ant kalvų skėstantčios eeduose svingingos sodybos boluoja, gyvena nuo amžių, bodių kapus sergėdami, mūsų broliai dzūkai, toliausiai nutolę į vakarus.

Keliautojų pastinkta Seinai su puošnia katedra ir vyskupo Antano Baranauskio paleikas, Lietuvos savanorių kapai, lietuviški Zagari, Burbiški, Radžiučių kaimai ir Punskas - lietuvių kultūros centras. Čia ir lietuviškas licejus, lietuvių kultūros namai, žurnalas "Aušra" redakcija, lietuvių kraštotyros ir literatūros muziejus ir išpuodingu neogotikine bažnyčia.

Ne kartą man teko būti Punsko, tačiau pamačius išdidžiai plėvės suojantčias lietuviškas trispalvės, likrai teko matonai nustebti. Juos tiesių būtum Kalvarijoje ar Lazdijuose.

Smalsumo vedamas, aplankiau Punsko valstiečių viršaitį Romą Vitkauską. Jis papasakojo, kad čia gyvenantys lietuvių, nors ir yra Lenkijos piliečiai, bet jaučiasi lietuvių tautos dalimi, visa Širdimi pri- tarta Lietuvos kova dėl valstybės atkūrimo. Po karinio puočio Maskvoje, išgirdus pirmuosius pranešimus apie Lietuvos pripažinimą, ožiaugsmui nebuvo ribų. Visi, kas turėjo, kėlė lietuviškas vėliavas.

Ir pražydo Punsko kraštas trispalvėmis.

Petras ROLOFAS

PUNSKAS - KAUNAS

Amerikos Baltų Laisvės Lyga ir jos darbai Amerikoje

Prof. Antanas Maceina sakė, kad kiekvienas užsienio lietuvis, priešui užemus kraštą, turi jaustis tremtiniu. Anot jo, ne būdas, kuriuo žmogus atsisiranda už savo krašto ribų, bet neturėjimas teisės laisvai su savo kilmės kraštu bendrauti, padaro jį tremtinį. Todėl ne tik karos pabėgėliai, bet ir užsienyje gimę ju vaikai bei prieš karą savanoriškai užsienin išvyke, komunistams okupavus Lietuvą, taip pat tremtiniais, jei save laiko lietuviu.

Tremtinio savoka įpareigoja asmenį rezistencijai - kovai dėl savo krašto laisvės. Tokios dvasios žmonės kaip tik ir susitelkė Amerikos Baltų Laisvės Lygoje (Baltic American Freedom League - BAFL).

Amerikos Baltų Laisvės Lyga įkurta 1981 vasario 21 d. Santa Monica mieste, Kalifornijoje. Pirmajame posėdyje dalyvavo tik lietuvių: D.Barauskaitė-Mažeikienė, S.Damušis, J.Kojelis, A.B.Mažeika, J.Matulaitis ir iš Niujorko atvykę S.Kudirka ir V.Sakalys. Tuoj pat prisijungė dr. Z.Brinkis, P.A.Raulinaitis ir L.Valiu-

kas. Iš šią šventę atvyko delegacijos iš daugelio rajonų ir miestų. Tačiau būsių gėdė pribloškė mus, visus varniškius, ir apylinkių gyventojus - vos už penkiasdešimt žingsnių stovinti Varnių vidurinė mokykla, kurioje mokosi apie tūkstantis moksleivių, neatvedė į kryžiaus šventinimo iškilmes nei vienos klasės, nei vieno mokinio.

Kodel šitaip įvyko? Kaip galėjo tokiai gėdė užtrauktis ant varniškių galvos tautinė mokykla, kuri tik prieš metus apsiputojusi "grūmėsi", kad būtent jai būtų suteiktas vyskupo M.Valančiaus vardas. Koks niekingas šios mokyklos vadovų ir mokytojų kolektivo apsimetimas. Koks menkas šiu žmonelių suvokimas, kad Nepriklausomoje Lietuvoje būtų galima taip pasielgti su savo sažine ir atsakomybe už jaunu žmonių auklėjimą. Juo labiau kad jauni Lietuvos savanoriai prie kryžiaus priėmė priesaika.

Atsakymą į tą daugelį "kodel?" rasime iš esmės peržvelge Varnių vidurinės mokyklos pedagogų kolektivą. Ilgametis šios mokyklos direktorius Dabulskis - nuožmus bolševikas.

Jam išėjus į pensiją, direktoriauti pa-

skiriamą viena pavaduotojų taip pat komunistė. O kolektyvas? Tos "nusipelniusios" mokytojos, tas gausus komunistų būrys tebetriūsia juk šviesiam komunizmo rytoui. O Kultūros ir švietimo ministras Kuolys Telšiams padovanovo kultūros ir švietimo skyriaus vedėja komunistė Adomaitė, bolševikinį stažą perėmė iš savo tévo, buv. kolūkio pirmininko.

Ogi dėdė Vaišvila Albertas, direktoriaujantis Telšių VI vidurinėje mokykloje nuvertė M.Valančiaus pa-

minklą (tada jis dirbo Varnių raj. kultūros skyr. vedėju), o būdamas direktoriu Janapolės aštuonmetėje mokykloje, nuvertė paminklą "Žuvusiems už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę", kuris buvo nuošaliame alyvu krūme ir niekam nekliudė. (Ta paminkla vadinasi kunigas pasistatė bažnyčios šventoriuje ir išgelbėjo).

Taigi to begediško Varnių vidurinės mokyklos pedagogų kolektivo poelgio šaknys, kaip matome, glūdi gana giliai. Ir norisi su širdgėla pasakyti: garbūs LR AT deputatas ir vyriausybės vyrai bei šaunusis Kultūros ir švietimo ministras Kuolys, ne nuo to, ko reikia, pradėjote kurti tautinę mokyklą. Niekuo, tamstele, nesiskiriate nuo Zabulio. Niekuo... Lietuvos laisvės dvasią tarp jaunimo dar ugde senių mokytojų karta. Dabar išvaikėte pensininkus ir liko tikta Pedagoginių instituto auklėtiniai - rinktiniai bolševikų ir saugumo ramščiai. Tai baisiai klaida! Ir jos rezultatus, kaip niekada, pamatėme pirmomis Nepriklausomybės dienomis. Kada tokius klaidas ištaisysite? Kada? Juk visi vyresnių klasių mokiniai atsišako mokyti tikybą. Ar tai jums nieko nesako? Taigi ne taip pradėjote!

Mokytoja Genovaitė PETRULIENĖ

mininkas A.B.Mažeika ir vicepirmininkai V.Pavlovskis (latvis), A.Piirisid (estas) ir P.A.Raulinaitis (lietuvės).

1982 m. vasario mėn. Čikagoje ir Los Angeles mieste Lyga suorganizo žmogaus teisių konferencijas, kuriose dalyvavo aukštų Valstybės departamento pareigūnai ir amerikiečiai žurnalistai. Tų pačių metų birželio mėnesį Lygos pastangomis JAV Kongressas priėmė jungtinę rezoliuciją (SJR 201), įpareigojančią prezidentą skelbi Baltų laisvės dienai ir išleisti specialų atsišaukimą. Prezidentas Ronaldas Reiganas tai ir padarė. Nuo nepriklausomybės praradimo dienos tai buvo pats stipriausias oficialus JAV Kongreso ir vyriausybės pasisakymas už Baltijos valstybių laisvę. Per tuos metus Lyga organizavo demonstracijas, susitikinėjo Vašingtone su aukštais valdžios pareigūnais, Baltijos valstybių laisvės klausimą kėlė spaudoje.

1982 m. pabaigoje dėl finansinių sunkumų Lyga sutarties su Hannaford firmą nebeatnaujino. Darbą teše savo jėgomis, naudodamas igyta patirtimi ir ryšiais su Vašingtonu. Lygai daug talkino prezidento Reigano patarejas Linas Kojelis.

Antroji žmogaus teisių konferencija vyko 1983 m. kovo 12-13 d. Los Angeles Sheraton viešbutyje. Iš Vašingtono specialiai atvyko ir kalbas pasakė Užsienio reikalų (Valstybės depart.) ir Krašto apsaugos (Gynybos depart.) ministerijų atstovai, Los Angeles meras, keli tarptautinės politikos ekspertai ir laikraštinių. Sveikino JAV prezidentas, Kalifornijos gubernatorius, keli senatoriai ir kongresmenai.

Kasmetiniam Lygos suvažiavime išrinkta nauja vadovybė. Pirminkino pareigas perėmė latvis V.Pavlovskis.

Birželio mėnesį Lyga vėl priėmė jungtinę rezoliuciją (HJR 201). Prezidentas Reiganas paskelbė Baltų laisvės dieną ir viešai pasirašė atsišaukimą Baltuojuose rūmuose, dalyvaujant 200 Amerikos baltų. Prezidento kalba, kurioje jis pasmerkė Sovietų Sąjungą ir aiškiai pabrėžė Amerikos moralinį įsipareigojimą neprižiūrėti prievertinės Baltijos valstybių aneksijos, susilaikė daug dėmesio, ypač Vakarų Europos spaudoje.

Ta pačią dieną Lygos delegaciją priėmė Valstybės saugumo tarybos direktorius Europos ir sovietų reikalams dr. John Lenczowski, per kurį Reiganiui buvo įteiktas memorandumas su keliomis rekomendacijomis Baltijos valstybių bylai suakualinti tarptautinės politikos arenaje. Dvi iš tų rekomendacijų JAV vyriausybė priėmė ir įvykdė:

1. Per Jungtinį Tautų generalinį sekretorių Ch.Peres de Kueljerį prezidentas Reiganas visiems tos orga-

Angelė Nelsienė, Baltų Laisvės Lygos pirmininkė, kalba žmogaus teisių konferencijoje

nizacijos nariams nusiuntė raštą, kuriame buvo išdėstyti priežastys, kodėl Amerika neprižiūrėja Baltijos valstybių okupacijos. Šis raštą yra svarbiausias oficialus dokumentas, koki bet kada JAV vyriausybė nuo 1940 Baltijos valstybių reikalui yra pateikusi tarptautiniam forumui.

2. Kaip memorandume buvo parašyta, 1984 spalio mėnesį Baltų radijo tarnyba Miunchene iš "Laisvės" radijo buvo perkelta į "Laisviosios Europos" radiją. Tuo būdu Baltijos valstybės buvo išskirtos iš "sovietinių tautų" kategorijos ir priskirtos prie Sovietų Sąjungos dominuojamų valstybių, tokii kaip Lenkija, Vengrija, Cekoslovakija.

Nepaprastai didelę antisovietinę akciją Lyga suorganizavo, kai sovietai numušė Korėjos lektuvą su 269 keleiviais. Dar labiau Lygos vardas nuskambėjo Amerikoje, Europoje, Azijoje, Pietų Amerikoje ir pačioje Sovietų Sąjungoje, kai ji sudarė pagrindinės sovietinių sportininkams, dalyvavusiems 1984 m. pasaulio olimpiadoje.

Trečiojoje žmogaus teisių konferencijoje 1984 m. kovo 17 d. tarp kitų ižymių dalyvių kalbą pasakė Valstybės sekretorių asistentas E.Ararams. Prižiūrindamas tos kalbos svarbą, Valstybės departamentas (Užsienio reikalų ministerija) tos kalbos olimpiadoje.

Antroji žmogaus teisių konferencija vyko 1983 m. kovo 12-13 d. Los Angeles Sheraton viešbutyje. Iš Vašingtono specialiai atvyko ir kalbas pasakė Užsienio reikalų (Valstybės depart.) ministerijų atstovai, Los Angeles meras, keli tarptautinės politikos ekspertai ir laikraštinių. Sveikino JAV prezidentas, Kalifornijos gubernatorius, keli senatoriai ir kongresmenai.

Kasmetiniam Lygos suvažiavime išrinkta nauja vadovybė. Pirminkino pareigas perėmė latvis V.Pavlovskis.

Birželio mėnesį Lyga vėl priėmė jungtinę rezoliuciją (HJR 201). Prezidentas Reiganas paskelbė Baltų laisvės dieną ir viešai pasirašė atsišaukimą Baltuojuose rūmuose, dalyvaujant 200 Amerikos baltų. Prezidento kalba, kurioje jis pasmerkė Sovietų Sąjungą ir aiškiai pabrėžė Amerikos moralinį įsipareigojimą neprižiūrėti prievertinės Baltijos valstybių aneksijos, susilaikė daug dėmesio, ypač Vakarų Europos spaudoje.

Ta pačią dieną Lygos delegaciją priėmė Valstybės saugumo tarybos direktorius Europos ir sovietų reikalams dr. John Lenczowski, per kurį Reiganiui buvo įteiktas memorandumas su keliomis rekomendacijomis Baltijos valstybių bylai suakualinti tarptautinės politikos arenaje. Dvi iš tų rekomendacijų JAV vyriausybė priėmė ir įvykdė:

1. Per Jungtinį Tautų generalinį sekretorių Ch.Peres de Kueljerį prezidentas Reiganas visiems tos orga-

Juozas KOJELIS
JAV, SANTA MONICA

Keturi broliai Milašauskai ir

"Tremtinio" Nr.7(40) rašėme apie LLA kovotojų Kazimierą Milašauską, "Tremtinio" Nr.9(42) apie jų seserį Genutę Milašauskaitę ryšininkę. Tačiau tai dar ne visa, daug patyrusi ir iškentėjusi Milašausku šeima. Sesuo Petronėlė buvo nuteista 25-eriems vien už tai, kad pabuvę svočiai partizanų vestuvėse, brolis Kleopas, LLA kovotojas, žuvo partizanaudamas 1945 m. liepos 12 d. O kur šiandien broliai Antanas ir Bronius? Kokioj paminėkė ar palaukė dūlėja jų kauleliai? Gal žinote kas ką apie juos, gal sutikote, gal girdėjote? Parašykite seseriai Genovaitė Milašauskaitė-Petrulienė (Telšių raj., Janapolės pšt., Padvarių km.) arba "Tremtinio" redakcijai.

ANTANAS MILAŠAUSKAS

Gimęs 1916 m. gegužės mėn. 5 d. Raseinių apskrityje, Simaičių valsčiuje, Antalkniškių km., 1927 m. bai- gė Livoniškių pradžios mokyklą ir liko dirbtu ūkyje. Po poros metų toliau

mokėsi neakivaizdiniu būdu.

Antanas mėgo knygas, muziką, lankė dramos būrelį mokykloje. Pui- kiai grojo smuiku ir su kaimynų sūnumi pats juos dirbdavo. Atvažiuodavo pirkti net iš miestų!

1937 m. Antanas išėjo į Lietuvos kariuomenę. Gavo puskarininkio, vėliau leitenanto laipsnį.

1940 metais drauge su grupė aukštėnų karininkų iš kariuomenės pasitraukė, prasidėjus masiškam Lietuvos kariuomenės vadų suiminėjimui.

Užėjus karui ir naujam okupantu, drauge su broliais tėviškėje dirbo žemę. Tačiau 1942 metais abu broliai Antanas ir Kazimieras gavo įsakymą atvykti į lauko žandarmerijos skyrių: arba į Rytų frontą, arba į policiją... Nė kyšiai nepadėjo.

Minėta i 3 p.

1991 m. rugpjūtis

TREMTINYS

3

Apie nutikimus sovietiniame kalejime

Panūdau pažiliustruoti kai kuriuos išgyventus momentus kitokiu, linksmesniu, gal iš dalies ir suanekdotintu rakursu. Teatleidžia skaitojas man už vulgarumus, kurių, deja, aš negalėjau praleisti.

Kai suimtas patekau į Kauno saugumą, kaip velniai nelaimingą dūsią užpuolė mane ištisas būrys visokio rango ir laipsnio viršininkų viršininkeliu. Visokiomis priemonėmis - neleisdami miegoti, spyriais į blauzdikaulį, šarvuotu kabeliu per nugara ir užpakuolį ir t.t. - jie stengesi išsunkti iš manęs visa, ką žinau ir netgi ko nežinau. Tai buvo staubo valandos. Jaučių turėjau susidare pragaro įvaizdi, žinoma, ne konkretu, greičiau juslini, susijus su siera, ugnimi ir baime.

Dabar įvaizdis konkretizavosi - tai štai koks tas pragaras! "Palikite viša vilti..". Dante, Dante, koks genialus buvo tavo įspūdžiamas į aprašomą objektą! Per kokias tris savaites tokio, atsiplėšant, tardymo iš žmogaus, jauno vyro, pavirtau griuvena. Pritemo sąmonė, apémē visiškas abejingumas. Rašykite, ką norite, verski te viską ant mano braškančios galvos - viską prisiimu, po viskuo pasirašysiu. Tardytas, bene jau trečias iš eilės triumfavo "Dovno tak nado bylo". Ir raše, raše. Pats užduodavo klausimus, pats į juos atsakydavo, galop paklaudavo pasirašyti. Kartais, gerai nusiteikęs, net kriauskli sužiedėjusios duonos pamesdavo. Iš sykio tardymuose dalyvaudavo vertėja, pusiau raštinga, kaip man pasirodė, mergina, kartais vertėjos pasikeičdavo, ateidavo kita, žydų tautybės, kartą vylingai pareiškusi, jog man simpatizuojanti. Galop nereikėjo nei vertėju, nei kitokį prajovų, tardytas pats puikiai viską sutvarkydavo. Tada nežinojau, kas tuose protokoluo se, o kai teismo (tiksliau pigaus farso) metu sužinojau, buvo jau viskas vis tiek. Taigi vieną naktį atveda ma-

ne, matyt, į didelio viršininko kabina. Klimai ant grindų, blizgantys baldai, raudonu aksomu aptraukti foteliai, didžiulis rašomasis stalas (ponas Povilaitis turėjo skoni!). Už stalą sėdi generolas. "Papacha" atsmaukta ant pakaušio, milinė atsagstyta, totoriškų bruožų veidas apskritutis, įspenėjęs, net liumpa, o figūra primena didžiulį vorą kryžiuotį.

"Tak vot, Pranas... Tu ne viską pasakei. Tavo draugai daug daugiau pasakoja. Nieko neslėpk ir sakyk viską smulkiai". Po tardymu metu preitei kurso aš rusiškai jau gerokai supratau, tik kalbėti buvo sunku, tačiau generolas buvo tuo pasirūpinęs. Netoli manęs ant kėdės sėdėjo vertėjas, jau pusamžis žydų tautybės žmogus. Jis savas žodžiai, laisvali išvertė generolo žodžius. "Aš nieko daugiau nežinau, - išlemenau rūkydamas generolo pasiūlyta, "Kazbek" papirosa. "Ch...oviny poriš", - replikuoja generolas. "B...ovinā kalbiš", - išvertė.

Išgirdau tikrą šedevrą, įrodantį, kokia "imli" lietuvių kalba. Tai dar vienas įrodymas, kaip buvo organizuojamos mūsų broliams lietuviams baudžiamosios bylos, tarpininkaujančios mano aprašomam vertėjui. O juk ištraukė šias bylas iš archyvų, mūsų žurnalistai ir istorikai kurių sau politinį ir dargi "mokslinių" kapitalą, pakartodami tose bylose esančias nesamones, sufabrikuotus kaltinimus, būtas ir nebūtas istorijas, apgaule arba kankinimais išgautus prisipažinimus. "Tik baisu sakty", - anot Doneleičio. Tokias bylas turėtų peržiūrėti ir įvertinti tikri, sažiningi, bežališki teisininkai, o ne stalinišnio raugo pri-pampę visokie karjeristai. O mano aprašytas "dialogas" su generolu, kurio pavardės ir šiandien nežinau (gal Gladkovas?), pasibaigę taip, kaip ir turėjo pasibaigti: vertėjui liepė "issipašalvoninti", o mane grąžino į kamę.

Su generolais man sekési. 1945

m. vasara, jau sėdintį Vilniaus saugomo rūsiuose, vieną naktį išvedė mane tardymui. Smarkiai nustebau, kai vėl tardytojo už stalą pamačiau sėdintį naujutėlė uniforma dėvintį generolią. Išsikurdinges, išsiodekolonavęs, gana patrauklaus veido ir jau rečėjanti, bet dar ne žilais plaukais blondinas. Tuo didesnis tapo mano nustebimas, kai generolas grynų gryniausia lietuviška kalba paklausė: "Už ką sėdi? Ar ir vėl už tą b...tévyne?" Tiesiai šviesiai taip ir paklausė. Man užkando amą. Visko buvau girdėjės, bet tokio išsireiškimo dar ne. Dviejų žodžių "konstrukcijoje", pa-skolintoje iš rusų kalbos, sugrupuotas didžio bendro tarp savęs neturinčios savokos, du nesuderinami skirtinges giminės daiktavardžiai. Nuo šitokios moralinės ir kalbinės šventvagystės man dar ir dabar, praslinkus 45-eriems metams, eina šiurpas per nugara. Sekdamas pačius labiausiai degeneravusių rusų keikūnus, ši nepadorų žodžių kaišioja pašnekovui (t.y., man) ir į dantis, ir į akis, ir į kur tik įmanoma ir neįmanoma, pakeldamas toną ir susprindamas balsą, kai tik į kabinetą iedavo koks rūsas. Kataflikų tikslybos nuostatose yra tokia kategorija nuodėmių, kurių negalima atleisti. Tai nusikaltimai prieš šv.Dvasią. Savo skriaudėjams - tardytojams, teisėjams, visokiemis viršininkams, aš seniai atleidau, tačiau šitų žodžių atleisti negaliu ir, turbūt, niekada negalėsiu. O juk šitaip elgesi toli gražu ne eilinis žmogus: generolas, liaudies komisaras, išgarsintas rašytojas, valstybinis veikėjas ir t.t. ir t.t. Man įdomu, kodėl ne visos jo pareigos suminėtos Tarybinėje enciklopedijoje? Kas ištrentis mano širdyje įstrigusius generolo keikūnų, generolo patrioto (kaip niškai garbina) prakeikimo nusipelniusius žodžius. Ir visai naują pritakymą ir naują prasmę man įgyja T.Tilvyčio "Artojelių" eilutes: "... generolas ir šuva/ Šunio vietoj Lietuva..." Anataema (prakeikimų) tau, lietuvių kalbos ir tautos išniekintojau! Tebūnė iš tavęs, niekė, atimtas šventas lietuvių vardas! Amen.

Pranas VEVERSKIS

Keturi broliai Milašauskai ir

jūs seselė

Įvykdavo net susišaudymų.

Frontas sparčiai artėjo. Raudonieji banditai, matydami, kad brolių neveiks, užsiundė vietinius, pas kurliuos šie slapstėsi, kad praneštu vokiečių žandarams, jog Milašauskas Antanas ir Kleopas susidėjo su rusų partizanais ir ruošiasi pulti Kražių komendantūrą. Rusų partizanams vadovauja Antanas Milašauskas. Jie žudą vokiečius.

Tada pradėjo brolius persekioti ir vokiečių žandarai. Nieko kita broliui Antanui neliko, kaip kreiptis į pažintamus Kražių policininkus ir prašytis kaip nors vėl įtaisyti į policiją. Draugai įtaisė, "sukombinavę" sveikatos pažymėjimą tam laikui, kai buvo pastraikėti iš vokiečių policijos.

Antanui sugrižus į policiją, rusų banditpalaikai, pajutę pavoju, išsienešdino iš to krašto. Tačiau jau frontas visai priartėjo. Po trejeto savaičių vokiečiai išvarė ir mus iš namų, liepdami kuo greičiau trauktis. Tačiau kur benubėgsi, kai Kelmė jau dege fronto ugnyje.

Už Kražių mus aplenkė mašina. Ten važiavo civiliai apsilengę vyrai, tarp jų ir Antanas. Jis pamojava mums ranką, ir daugiau mes jo nebeamatėme... Pasiekė gandas, kad jis pasukęs į Jurbarą, paskui susitikęs su broliu Broniumi ir kartu partizanavęs Gaurės ir kituose miškuose. Deja, daugiau jokios kitos žinėlės.

Matyt ir juos priglaudė šventa Lietuvos žemė, kaip ir kitus.

(Pabaiga kitame nr.)

Antanas Milašauskas

(Atkelta iš 2 psl.)

Abu apsilinko policininkų uniformas. Deja, 1943-įjų vasario pradžioje vokiečiai abu išgrudo į Rytų frontą, "šukuoti" Baltarusijos miškų. Užvirus mūšiamas, broliai pabėgo. Po keleto savaičių, apsirūpinę kai kurių dokumentais, parvažiavo namo.

Laikydamiesi atokiau nuo miestų, kurį laiką ramiai gyveno namuose. Grįžęs iš Kauno brolis Bronius Lioniškių apylinkęje 1943 m. įkūrė LLA organizaciją. I ją išstojo visi keturi broliai. Vadovavo brolis Antanas. Jis turėjo draugų Kražių policijoje, kurie pranešdavo, kada vokiečiai ruošiasi gaudyti žmones, kada eis po kaimus rinkti duoklės, kada ką areštuos. LLA platinė lapelius, kviečiančius saugotis, pamokančius, kaip išsisukti nuo

rekvizicijų. Be to, plūstant raudonųjų banditams į tas vietas, kur iškūrė LLA, gyventojai buvo prašomi nesusidėti su banditais, neteikti jiems žinių apie vietinius gyventojus, laikytis nuošalai ir santūriai.

1944 m. rugpjūčio mén. rusų desantininkai įsitvirtino pas keturius dešimtais apibuožintą, bet nespėt išvežti Joną Adomaitį, pulkas banditų - pas Teodorą Baršį, taip pat, kaip vėliau paaiškėjo, ir pas Juozą Knystautą Pakūpriuose.

Pas kaimyną Teodorą Baršį apsi- stojo "giminaitis" iš Kauno Petras Na- vickas - kaip visiems pasakojo pati Petrė Baršienė. Tai buvo raudonųjų banditų gaujų koordinatorius.

Maska tada dave įsakymus sunaikinti Lietuvos partizanus. Apylinkėje prasidėjo jaunimo užpuldinėjimai, apšaudymai, pasikėsinimai į brolius. Naktimis, atslinkelė krūmuis prie namų, šviečiamomis kulkomis apšaudyvado gyvenamajai namai, pastatus. Pasidarė pavojinga nakvoti.

Buvo gautas LLA vadovybės įsakymas: suimti Baršienės "giminaitį", sunaikinti desantininkus.

Tačiau kai brolio Antano vadovaujami LLA vyrūkai apsupo Adomaitį klyte įsikūrusi raudonųjų desantininkų būri, įvyko išdavystė: "giminaitis" pabėgo į surinkęs į vieną gaujų banditus, puolė lietuvius iš užnugario. Tada žuvo mūsų brolis Kazimieras.

Po tokios nesėkmės LLA vaikinai išsigando ir dūmė kas kur. Juozas Kubiliauskas iš Kauna, Juškai vėlė kažkur. Buvo 1944 m. rugpjūtis.

Broliams Antanui ir Kleopui prasidėjo sunkios dienos: jų tykojo prie namų, sekijo ištisomis dienomis.

m. vasara, jau sėdintį Vilniaus saugomo rūsiuose, vieną naktį išvedė mane tardymui. Smarkiai nustebau, kai vėl tardytojo už stalą pamačiau sėdintį naujutėlė uniforma dėvintą generolią. Išsikurdinges, išsiodekolonavęs, gana patrauklaus veido ir jau rečėjanti, bet dar ne žilais plaukais blondinas. Tuo didesnis tapo mano nustebimas, kai generolas grynų gryniausia lietuviška kalba paklausė:

Pakeliu pluošteli laikų, taip rūpestingai a.a. tetos suristų kaspineliu. Da-to 1952-1956 m. Pirmieji rusiški, ralyti pleštuku, sulankstyti kareivisku tri-kampiu, daug kur cenzorius užbraukti violetiniu rašalu. Pirmas iš Sverdlovsko "pereslikos", toliau iš tokios pat įstaigos Krasnojarske. Galiausiai Norilskas. Viši rusiškos raidės ir žodžiai su kladomis.

Iš šiuos rusiškus retykius įstertia vienas kitas lietuviškas laiškutis. Turėjome teisę rasyti du laiškus per metus ir tuos tik rusiškai. Lietuviškus pasirinkome ne savo vardu. Atgalinis adresas dažniausiai būdavo: Norilskas, centrinis paštas, iki pareikalavimo J.Pelakauskas. Tai mūsų gerasis "Dédé Juozas". Jis su draugais ir stūnė mūsų laiškus į Lietuvą. Vietoj dviejų laiškų per metus namiškius nuolat lankydavome laiškais šių mūsų tautiečių déka.

Jo niekada nesutikau ir padékoti neturėjau progos. Gegužės mén. vykusiame noriškiedžių susitikime Telšiuose sužinojau, kad Pelakauskas yra Lietuvoje. Tad noris iš visos visos širdies tardi Jums nuoširdu ačiū, Dédé Juozai.

Dar prisimenu... valome sniegą nuo geležinkelio. Pietų pertrauka. Į baraka įėjina aukštas vyriškis - jau laisvas, prabyla lietuviškai. Po pusvalandžio įvirsta "ratuotas", apskrovės bandelėmis, amerikoniškais konservais. O juk tada šie produktai mūrus neegzistavo net svajonėse. Tai buvo "Vieuulyno" Leonas ir, jei nemeluojua atmintis, Vincas. To gerumo buvo ir daugiau. Ir norisi visiems visiems, iš kurių gauta moralinė ar materialinė parama, tarti pati nuoširdžiausią ačiū. Geros Jums sveikatos, Dangaus palaimos, bendro likimo broliai.

Danutė X.

KUDIRKOS NAUMIESTIS

Buvo ir gerų žmonių

Sugrižę į Lietuvą iš lagerinio krikšto namų, dar ilgus metus sapnuodavau neišbendramų Archangelisko miškų pusnynus, paryčių rūškanče tamsoje ai-dinti bėgio nuopjovos skambesį, įsakant keltis ir ruoštis vergiškam kasdieniam darbui. Pirmoji 1953 metų žiema man buvo itin sunki. Nors rusai, seni lagerininkai, mane vadindavo "pacanom", tačiau sunkią ir alinančią darbo naštą vilkdavome kiekvienas sau. Nors lagerio darbas prievertinis, tačiau mes, lietuvių, nemokėjome blogai dirbtį. O gal tai ir buvo mūsų nusiraminius, dvasinė stiprybę? 1955 metų pradžia - vaidas politikos atsilimo pradžia, nebylių paskelbusi stalininių banditizmo pabaigą. Tuo metu vos vos nepakračau kojų. Tik mūsų tautiečių parama, gydymas mane išgelbėjo. Man padėjo Panevėžio krašte geriausiai žinomas poetas C.Cemnolonskis, tuo metu dirbęs lagerio medicininėje įstaigoje. Jo dideliu pastangų dėka likau gyvas ir 1956 metų vasarą sugrižau į teisikės pastogę. Tėvelis dar nebuvo grįžęs, o gimtieji nainai mane sutiko baisiu nepriteklumi. Mama ir mažametės seserys per tuos trejus ir pusę metų kentė nuolatinis stribų persekiojimus, patyčias, buvo apiplišinėjamos viduryje baltos dienos. Paskutiniu laiku nuo stribų savivalės ir grasinimų jas gynė į globojo tuometinės apylinkės milicijos įgaliotinės Krugliakovas. Ačiū jam, žmoniškumas ir atjauta nėra kokios nors vienos taučios monopolija. Po to dar pusantį metų dirbau Sverdlovsko srities anglų šachtose. Tieki Rusijoje, tieki Lietuvoje lyg nematomas šešėlis iš paskos sekė biografiniai duomenys, nepaisant to, kad iš lagerio buvau paleistas panaiškinant teistumą. Aprašinėti vienokias ar kitokias odisejas būtų man labai neuklūdu, kai šalimais gyvena iš "ten" sugrižę žmonės, iki dugno išgėrė kančių taurę. Paminėdamas gerus žmones, negaliu pamiršti ir to kilnaus lagerininko gydytojo rusu, tomis lemtingomis dienomis gydžiusio mane, ir jo pasakyti žodžiu: "Neleisime numirti tam vaikiščiu, jis dar bus reikalingas Lietuvai".

Laikas daug ką pakeitė. Įvyko vadinamosios LTSR griūtis, 1990 m. Kovo 11 dienos aktu sugražinta Neprisklausoma Lietuva. Tą sausio 13-osios tragediją naktį, kai drauge su daugiatūkstantine žmonių minia ir man teko budeti prie Lietuvos AT rūmų, stalinizmas vėl priminė save. Pasirodo, kad Kremliaus mastysena ne kiek nėra pakitusi pavergtų tautų atžvilgiu. Tačiau naujieji (gorbačioviniai) stalinistai jau nebepajęgia įvykdyti savo užmačių, nes kai- dien visi stiprėja demokratinės Rusijos ir mūsų jėgos.

Stasys RUKAS

KELMĖS RAJ.

Teismas

Klausausi 1952 m. nuteisto mirties bausme, dabar gyvenančio Taurageje, aktyvaus sajūdininko, Politinių kalinių ir tremtinų sajungos skyriaus tarybos nario, Demokratų partijos nario, buvusio mokytojo Jono Žilaičio atsiminimui.

Mirties bausmė

ATSILIEPKITE!

Rožės PREIBYTĖS, ieško buv. tremtinė Genė DAMAŠIUTĖ-STYRIENĖ, Klaipėdos raj. Kalotės pšt., Medelyno 12.

Jurgis ILGŪNAS, g. apie 1913 m. Marijampolės apskr., Sasnavos valsč., Brastos km. Partizanas, slapyvardė Šarūnas. Iki 1946 04 19 priklausė "Geležinio vilko" rinktinė, "Almo" kuopai. 1946 m. balandžio 19 d. buvo perkeltas į "Stirnos - Žalgirio" rinktinę ir paskirtas vadu. Ka nors žinančiu apie jo likimą ieško Konstancija SELIOKAITĖ-JANKEVICIENĖ, Prienai, Dariaus ir Girėno 5.

Antanas STIMBURYS, kilięs nuo Ukmegės. Partizanas, slapyvardė Tankistas. Žuvo 1948 m. lapkričio 13 d. Ukmegės raj.

Algirdas STIMBURYS, 17 m., žuvo Taujėnuose. Daugiau žinių laukia ir jų palaidojimo vietas ieško O.A. Stimburiene iš Australijos. Rašykite "Tremtinio" redakcijai, 233000 Kaunas, Donelaičio 70b.

Simas Juozapaitis

Petras Juozapaitis (kairėje)

Petras JUOZAPAITIS, g. apie 1898 m., karininkas. Gyveno Kau- ne, Jankaus 19. Dirbo Vytauto Didžiojo universitete pas prof. Purėnā ir Indriūnā. 1941 m., prasidėjus karui, dingo.

Simas JUOZAPAITIS, priklausė Šaulių sajungai. Prieš karą dirbo Klaipėdos m. burmistro apsaugoje. Tolesnis likimas nežinomas. Žinių apie jų likimus laukia V. VALANČIAUSKAS, 235700 Kretinga, Plunge 12.

IVYKIAI

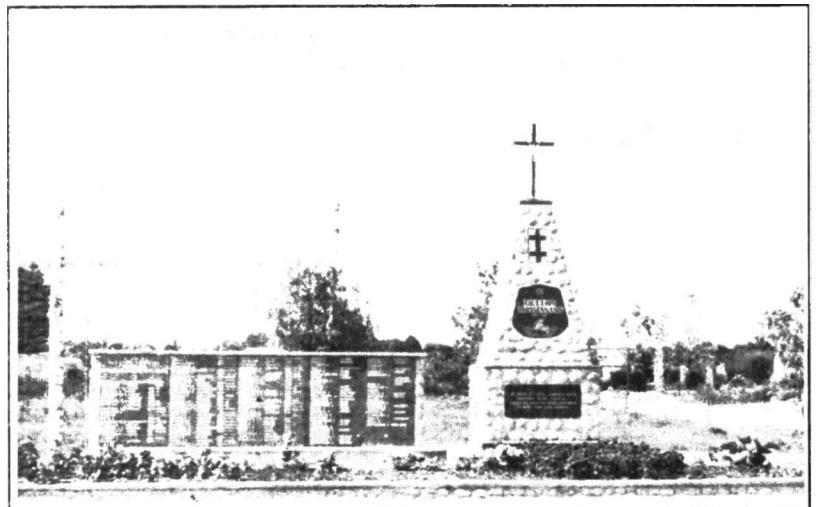
ŠILALĖS RAJ. 1951 m. vasario mén. Kvėdarnos apyl. Pašlynės kaimė slapčiomis buvo palaidotas žuves rezistentas Vincentas Stanišauskas. Vėliau jo kapo neliko, tiesiant kelius, palaike buvo išvežti ir išbarstyti su žvyru. Da- bar šioje vietoje iškilo paminklinis kryžius.

Rugsėjo 13 d. Pašlynės kaimė ivyko šio Kryžiaus šventinimo iškilmės. Kryžių pašventino Kvėdarnos klebonas Juozas Vaičius. Iškilmėse dalyvavo ir kal- bejo žuvusio bendražygis, mokytojas Antanas Girčys, partizano sūnus, Laukuvo- vės vid. mokyklos direktorius Vincas Juraitis, V. Stanišauska laidojusi Kristina Rimkutė, Politinių kalinių ir tremtinų sajungos Kvėdarnos skyriaus pirminkinas Kestutis Balčiūnas ir kt. Partizanų dainas dainavo. Kvėdarnos tremtinų choras, eiles skaitė kultūros namų direktori Regina Šimkūnienė.

Lietuvos laisvės kovotojų atminimas liks amžinai gyvas mūsų širdyse.

Kestutis BALČIŪNAS

KVĒDARNA

Marijampolės raj. Kalvarija

MARIJAMPOLĖS RAJ. Rugsėjo 14 d. Kalvarijoje ivyko apylinkėse žu- vusių partizanų paminklo šventinimo iškilmės.

Iškilmės prasidėjo šv. Mišiomis Kalvarijos bažnyčioje. Po pamaldų iškilminga eisena pasuko į kapines. Paminklą Lietuvos partizanams, žuvusiems 1944-1952 m., šventino Kalvarijos klebonas. Granito plokštėje įrašyti 125 partizanų pavardės. Tai Vytauto rinktinės "Ažuolo" ir 4-osios kuopos partiza- nai.

Daug gražių žodžių buvo skirta partizanams, kritusiems už Tėvynės lais- vę. Vienas kalbėjusių - Sigitas Kajokas-Kovas, 4-os kuopos, 3-čio būrio vadasis.

Skamba eiles, partizanų dainos. Renginyje dalyvavo žuvusiųjų artimieji, politiniai kaliniai ir tremtiniai iš Jakutijos, svečiai iš Rygos ir Kaliningrado ir iš visų Lietuvos kampelių.

Kritusių aukos nenuėjo veltui - Lietuva pagaliau laisva ir nepriklauso- ma.

Antanas KRŪŽIKAS

KALVARIJA

DÉKOJAME

Dékojame už pinigines aukas
p. Audrai Misiūnienei iš Niujorko,
p. Viktorui Kubilhui iš Bostono (JAV),
p.O.A. Stimburienei iš Australijos,
p. Liudui Šlaustui iš Rostrevoro m., Pietų Australija.

Redaktorė Vanda PODERYTĖ,
lit. redaktorė Ona BALČYTENĖ,
techninė redaktorė Birutė OKSAITĖ

1991 m. rugsėjo 25 d. Nr. 18(51). SL 289. Kaina 25 kap.
Mūsų adresas: 233000 Kaunas, Donelaičio 70b, tel.
209530

TREMTINYS

Rinko ir maketavo "MEDELEKTRON". Spausedino "Aušros" spaustuvė Kaune, Vytauto pr. 25. Ofsetinė spauda, 1 sp. lankas. Tiražas 10.000. Užs. Nr. 2803

SKELBIMAI

Buvusius Dainavos apygardos partizanus, ryšininkus, jų rėmėjus ir artimuosius kviečiame į susitikimą, kuris įvyks spalio 6 d. Merkinėje. Pradžia 11 val. kultūros namuose, pamaldos bažnyčioje 12.30 val., po to - žuvusiuų pagerbimas prie partizanų kapų.

Varėnos skyrius

Radviliškio pelkėse rasti šešių partizanų palaikai. Du radviliškiečiai - J. Liumpa ir J. Prikocis, trečiasis nuo Joniškio - Juodeikai ir Juodeiša. Kiti trys nežinomi - du vyrai ir moteris. Spėjama, kad nuo Kelmės. Bus paršvoti Radviliškio Šaulių namuose. Lankymas rugsėjo 28 d. nuo 12 val. Karstai išnešami rugsėjo 29 d. 11 val. Pamaldos bažnyčioje 12.30 val. Laidojami Radviliškio naujose kapinėse. Po laidotuvų paminklo partizansams šventinimas.

Teirautis tel. 53538, Algirdas Kamantauskas.

Skyriaus taryba

Visus, kurie 1951 m. spalio 2 d. buvote ištremti į Tomsko srt. Asino raj. Tunguskij bor ir Anga, kviečiame rinktis Kaune, Statybininkų 3, įmonės "Švara" salėje, spalio 5 d. 12 val.

Iš Autobusų stoties važiuoti 8 autobusu iki "Banalio" sustojimo.

Teirautis: Lazdijai, M. Gustaičio 11-18, tel. 51397, nuo 20 val. Zuzana URBONAITĖ.

Povilo MEŠKAUSKO nuotrauka

KAUNO RAJ. Rugsėjo 3 d. Pažeruose buvo iškilmingai paminėtos Juozo Lukšos-Daumanto žuvimo keturiadesimtulos metinės. Iškilmės iš užjūrio buvo atvykusi Juozo Lukšos žmona Nijolė Braženaitė-Lukšienė-Paronetto, savo kalboje pabrėžusi, kad Juozas išskubėjo į Lietuvą, nes jo vieta eanti tarp žūstančių brolių.

Gedulinges sv. Mišias Pažerų bažnyčioje aukojo klebonas kun. K. Skučas. Paskui iškilmės dalyviai patraukė į J. Lukšos žuvimo vietą, kur jo atmintį sau- go kryžius.

Apie J. Lukšos veiklą partizaninėje kovoje pasakojo istorikas J. Oksas, kal- bejo buv. partizanas A. Petrikonis, buv. "Aušros" gimnazijos moksleivis V. Liaudanskas ir kt. Skambėjo Laisvės kovų ansamblio dainos.

Garbės sargyboje - Krašto apsaugos vyrai. Nulinksta vėliavos, išsaugotos nuo 1945 metų.

Renginį surengė Politinių kalinių ir tremtinų sajungos Garliavos skyrius. Eugenijus SILINGAS

Panevėžio raj., Naujamiesčio kapinės

PANEVĖŽIO RAJ. Rugpjūčio 24 d. Naujamiesčio kapinėse buvo atidengtas ir pašventintas paminklas 38-eriems "Vyties" apygardos "Trimito" būrio partizanams.

Redkolegija: Liudas DAMBRAUSKAS, Algirdas MARKŪNAS, Natalija PUPEKIENĖ, Dalia KUODYTĖ, Juozas ENČERIS, Alfredas SMAILYS

Mielū mūsų šaltynoje,
laikraštis "Tremtinys"
1992 m. Jus tikrai pasieks 2 kartus per mėnesį, jeigu ne-
pavėluosite dabar jo užsisa-
kyti.

Prenumerata priimama visuose ryšių ir "Lietuvos spaudos" agentūros skyriuose bei mūsų organizacijos būstinienese.